

Eskilstunas historia - en översikt

Eskilstuna har en intressant historia som har stor betydelse för bilden av dagens Eskilstuna. Sedan forntiden har Rekarnebygden varit ett bördigt område, där människor valt att bosätta sig. Storgårdar växte fram och en av de tidigaste invånarna vi vet namnet på är den mäktiga Sigrid, som kring 1000-talet lät bygga en bro vid nuvarande Sundbyholm. I anslutning till den bekostade hon den stora Sigurdsristningen. Brofästet och ristningen finns kvar än idag.

Strax därefter kom munken och missionären Eskil hit. Han blev biskop över Tuna stift som hade sitt centrum i Tuna by, vid dagens Eskilstuna. Efter Eskils död uppfördes en gravkyrka för hans relikier. Platsen blev en viktig vallfartsort och kring 1170 byggde munkorden Johanniterna upp ett kloster kring Eskils gravkyrka.

Torshälla, som var en viktig hamn och handelsplats vid åns mynning i Mälaren, fick stadsprivilegier 1317. En tätort växte även fram i anslutning till Johanniterklostret, längs dagens Köpmangatan. Där levde och arbetade hantverkare, krogdamamer, drängar och pigor. Endast män kunde vara medlem i yrkesskrån, men som änka kunde även kvinnor bedriva verksamhet.

När Gustav Vasa drog in klostrets rättigheter övergick ägorna till kungen. Hertig Karl (senare Karl IX) började bygga ett stenslott på platsen. Det stod färdigt 1620 och fick namnet Eskilstuna Huus. Kungamakten satsade också på att utveckla handel och järnhantering. Vid Tunafors uppstod ett stadssamhälle med smedfamiljer.

1654 erbjöd kung Karl X Gustaf, Reinhold Rademacher att flytta sin smidesmanufaktur från Riga till Eskilstuna. När smedjorna byggts upp utfärdades stadsprivilegier för staden, 25 oktober 1659. Kungen dog strax därefter och Sverige styrdes en tid av änkedrottning Hedvig Eleonora. Hon ägnade stort intresse åt Eskilstuna, som var ett av hennes livgeding.

Genom ett riksdagsbeslut 1771 grundades Eskilstuna Fristad. Där fick småföretagare inom metallförädling fritt bedriva sin verksamhet utan skråtvång och tullavgifter. Fristaden utvecklades under 1800-talet och industristaden Eskilstuna växte fram. Fabriker som Gevärsfaktoriet, Munktells mekaniska verkstad och Jernbolaget spelade stor roll för stadens utveckling till framgångsrik industristad.

Mot slutet av 1800-talet grundades nykterhetsrörelsen och frikyrkorörelsen, vilka engagerade både kvinnor och män. Framför allt nykterhetsrörelsen förbättrade livet för många familjer. Arbetarrörelsen uppstod vid århundradets slut. Järn- och metallarbetareförbundet välkomnade dock inte den stora mängd kvinnor som utförde fabriksarbete i hemmet, med bland annat slipning och putsning.

Industrin fortsatte att gå för högvarv in på 1900-talet. Fler kvinnor började lönearbeta och

människor som flytt Andra Världskriget fick jobb direkt vid ankomsten. Fabrikerna rekryterade även arbetare från resten av Sverige och från bland annat Tyskland, Grekland, Finland och forna Jugoslavien.

Idag finns många olika nationaliteter representerade i Eskilstuna. Kommunen välkomnar olikheter och arbetar aktivt med mångfald, jämställdhet och miljö. Några av kommunens verksamheter är även HBT-certifierade. Eskilstuna är idag en de kommuner i Sverige som har starkast tillväxt. Mälardalens Högskola och snabba förbindelser till Stockholm har varit avgörande framgångsfaktorer.